

MEĐUNARODNI SUD ZA KRIVIČNO GONJENJE OSOBA
ODGOVORNIH ZA TEŠKA KRŠENJA MEĐUNARODNOG PRAVA
POČINJENA NA TERITORIJI BIVŠE JUGOSLAVIJE OD 1991.

IZJAVA SVJEDOKA

PODACI O SVJEDOKU:

Prezime: MUSAEFENDIĆ

Ime(na): Rialda Ime oca: Selim

Nadimak: Pol: Ženski

Datum rođenja: 4. maj 1964. Mjesto rođenja:
Beograd

Nacionalnost: Muslimanka

Vjeroispovijest:
islamska

Jezik/jezici koje govori: bosanski i engleski

Jezik/jezici koje piše (ako se razlikuje od navedenih):

Jezici korišteni u toku razgovora: bosanski i engleski

Trenutno zanimanje: koordinator programa na TV Sarajevo Prethodno:

Datum(i) razgovora: 17. maj 2006.

Razgovor vodio: P. Mitford-Burgess Prevodilac: Hazim Ahmić

Imena svih osoba prisutnih tokom razgovora:

Potpis: /potpisano/

IZJAVA SVJEDOKA

1. Ovu izjavu dajem kao dopunu izjave koju sam 1997. dala MKSJ-u, u vezi s pojedinostima incidenata koji su se tokom rata desili u Sarajevu, posebno u vezi s bombardovanjem iz zraka 28. juna 1995.
2. U to vrijeme bila sam zaposlena kao asistent producenta firme World Wide Television News, čiji se ured tada nalazio u zgradici Radio-televizije Bosne i Hercegovine, Bulevar Meše Selimovića 12.
3. Sjećam se da sam oko 09:00 sati, dok sam bila u uredu, čula veoma specifičan zvuk. Najprije sam čula veoma jak udar. Iz iskustva sam znala da prva stvar koju treba da učinim jest da legnem na pod. Kad sam počela da se spuštam na pod, čula sam taj veoma specifičan zvuk. Najbolje bih ga opisala ako bih ga uporedila s 1.000 malih stopala koja se kreću kroz pijesak.
4. Kasnije sam saznala da je taj specifičan zvuk proizvela bomba klizeći po šljunku na krovu zgrade. Moj ured tada nalazio na drugom spratu. Zgrada televizije je imala 10 spratova, no pošto je bila u obliku niza stepenica neki od spratova su imali vlastiti krov. Drugi sprat je imao svoj krov i od drugog dijela zgrade je odvojen atrijumom koji leži između zgrada. Kasnije sam saznala da je bomba pala na krov drugog sprata, gdje je eksplodirala, a komadi bombe i krhotine su se kasnije mogli vidjeti u atrijumu između zgrada.
5. Dok sam ležala na podu, shvatila sam da nije došlo do direktnе eksplozije, te smo ustali. Nakon što smo ustali, začuo se zvuk eksplozije. Detonacija je bila snažna i video se bljesak.
6. Neposredno nakon eksplozije pogledala sam u pravcu prozorâ i vidjela sam da prozori lete prema meni. Svi predmeti koji su bili na prozorskoj dasci takođe su letjeli prema meni.
7. Sljedeće čega se sjećam je kako ležim na kraju ureda, blizu vrata, gdje sam odletjela uslijed udara. Bila sam pokrivena krhotinama i komadima namještaja. Sjećam se metalne šipke koje je bila između moje ruke i tijela. Margaret, koja je takođe tu radila, bila je pored mene i sjećam se da me je zvala i pokušavala da mi pomogne da ustanem. Ne sjećam se tog malog vremenskog intervala neposredno nakon eksplozije i efekta detonacije. Toga se ne sjećam pošto sam, kad me detonacija odbacila, se udarila u glavu i izgubila svijest.
8. Kad sam otvorila oči i kad sam mogla jasno pogledati oko sebe, vidjela sam da na lijevoj strani ureda gdje sam bila nema ničega. Ta je strana bila potpuno uništena. Posvuda su ležali slomljeni komadi namještaja.
9. Nisam mogla jasno vidjeti i pokušala sam da obrišem oči. Tada sam shvatila da su mi oči i lice obiliveni krvlju. Vidjela sam da je i Feridum Hamani, koji je bio pored

mene i koji je u to vrijeme bio regionalni šef WTV-a, takođe ranjen. U pitanju je bilo njegovo oko i vidjela sam krv na njegovom licu i u oku.

Pridržavajući sa jedno za drugo pokušali smo da se probijemo kroz polomljene komade namještaja i izidemo iz ureda. Kasnije su nam rekli da smo išli u pravcu otvorenog prozora umjesto u pravcu vrata. Kolega Mladen Pehar je u to vrijeme bio u susjednom uredu i čistio je svoju kameru. Uspio je da snimi zvuk eksplozije i ono što se desilo neposredno nakon eksplozije. Na tom snimku se vidi uništeni ured, te ja i ostale kolege kako napuštamo uništenu prostoriju. Taj snimak je kasnije prikazan na lokalnoj televiziji.

10. S ostalima sam nekako uspjela da sidem niz stepenice i da se raspitam šta se desilo drugim ljudima. Kad sam sišla niz stepenice, vidjela sam tragove nanesene štete i dosta krvi posvuda, te je bilo normalno da pitam za ostale. Čula sam ljudе kako vrište.

11. Kad sam sišla niz stepenice, ukrcali su me u vozilo i odvezli do bolnice Koševo. U bolnici su me pregledali i odredili tretman. Mnogi su imali veoma ozbiljne povrede.

12. Imala sam posjekotinu iznad oka i površinski dio očiju mi je bio oštećen prašinom i krhotinama. Komad šrapnела mi se se zabio u desni obraz. Glava i tijelo su mi takođe bili povrijedeni sitnim komadima stakla i krhotinama. Uzrok mojih povreda su bili staklo i slomljeni metalni okviri, kao i kamenje. Kao da mi je cijelo tijelo bilo prorešetano tim materijalom. Taj materijal se zabio u moju kožu i tokom nekoliko sljedećih sedmica je počeo da iz nje izlazi. U bolnici su mi liječili povrede, ali operacija nije bila potrebna. Tokom nekoliko sljedećih sedmica išla sam u bolnicu kao vanjski pacijent na liječenje povreda. Uglavnom se radilo o injekcijama za oči i o lijekovima. Najveći problem je bio oštećenje površinskog dijela očiju.

13. Još uvijek imam problema s očnim pritiskom, s vremenom na vrijeme oči su mi iritirane i veoma su osjetljive. Sve vrijeme moram da nosim naočale. U tijelu i dalje imam komade stakla i krhotine. Ipak, navikla sam se na to i uspjela sam da relativno normalno funkcionišem.

14. Iako ne znam mnogo o tome šta je prouzrokovalo eksploziju, kasnije su mi rekli da je eksplodirala modifikovana bomba od 500 kg i da je na njoj bila postavljena nekakva naprava. Rekli su mi da su ostali vidjeli bombu prije nego što je udarila u zgradu, a izgleda da je došla iz pravca Ilidže.

15. U tom incidentu poginuo je jedan radnik obezbjeđenja. Iz našeg ureda je ranjeno osam ili devet osoba. U zgradi televizije radilo je mnogo ljudi iz medunarodnih firmi i bilo je mnogo ranjenih, od kojih su neki zadobili ozbiljne povrede. Ne znam tačan broj ranjenih, ali mislim da je oko 50 osoba imalo povrede različitog stepena težine.

16. Čula sam zvuk mnogo granata koje su eksplodirale prije tog incidenta, ali kad je ova bomba pogodila zgradu i eksplodirala, zvuk koji je proizvela nikad ranije nisam čula. U prošlosti nikad nisam bila blizu takve eksplozije.

17. Tokom rata sam s majkom živjela u Sarajevu, u naselju Hrasno, u stanu na trećem spratu. Kasnije, 1995. godine, u stanu su nam se pridružile moja sestra sa svojom

bebom i živjele su s nama u stanu. Kad je 1992. u Sarajevu počeo rat, završavala sam studij i radila sam na pola radnog vremena. U zgradi televizije sam počela radili 1995. Moja majka se nije dobro osjećala, pa smo živjele zajedno kako bih se mogla o njoj brinuti.

18. Kad je rat počeo, mislile smo da neće dugo trajati, pa smo odlučile da ostanemo. Željela sam da moja majka ode jer se nije dobro osjećala, ali nije otišla i konačno smo odlučile da ostanemo zajedno. Iz današnje perspektive to nije bila pogrešna odluka.

19. Tokom rata život je bio neprekidna borba. Brinula sam se za cijelu porodicu, donosila sam vodu i hranu. Moja sestra je ostajala u stanu i brinula se za majku, a ja sam na sebe preuzeila dužnost da obezbijedim zalihe koje su nam bile potrebne da preživimo. Išla sam na Hrasno brdo, gdje je bio rezervoar vode i donosila sam vodu. Po vodu sam išla svakodnevno, a ta voda je bila za piće i za pranje.

20. Bilo je perioda kad nisam mogla preći preko tranzitne ceste uslijed granatiranja i pucanja iz snajpera. U takvoj situaciji sam išla sve do Pivare kako bih donijela samo nekoliko boca vode za piće. Uvijek je postojao strah da ćemo ostati bez vode i da nećemo moći obnoviti zalihe, tako da sam uvijek pokušavala da imam nešto vode u rezervi.

21. Srpski snajperisti bili na brdima iznad Hrasnog i na stadionu na Grbavici, a omiljena im je meta bila ulica uz našu zgradu koja je bila poznata kao ulica Ive Kranjčevića, a sada se zove Džamijska. Srpske snage su bile u podnožju brda, iza leda naše zgrade. Da bismo došli do vode, morali sam preći ulicu Ivana Krndelja i svaki put smo mogli biti pogodeni. Priličan broj ljudi je bio pogoden, a ponekad bi snajperisti gadali kanistere za vodu koje su ljudi nosili, radi zabave. Uvijek je bilo opasno. Jedan period noći je obično bio miran, oko 2:00 ili 3:00 sata, i tada bismo išli u red za vodu. Bili smo blizu linija fronta i ponekad nije bilo mirnih perioda, pa smo rizikovali da budemo pogodeni.

22. Kao većina drugih ljudi uglavnom smo se oslanjali na humanitarnu pomoć koja nije bila dovoljna za preživljavanje. Na početku rata još uvijek smo imali priličnu sumu novaca za kupovinu. Prije sukoba između Bošnjaka i Hrvata i prije nego što su Srbi zatvorili cestu u pravcu Stupa, Hrvati iz Bojnika su donosili mljekko i meso koje smo mogli da kupujemo po izuzetno visokim cijenama. Nakon toga, čak i oni koji su imali novaca nisu mogli ništa kupiti jer više nije bilo ničega. Kad smo počeli da dobijamo pomoć u hrani od humanitarnih organizacija, mnogo ljudi je poginulo od granata i snajperskih metaka na mjestima na kojima se dijelila hrana. Stalno smo bili gladni i nedostajalo nam je hrane. Počeli smo da shvatamo šta znači biti bez hrane, posebno s bolesnikom u kući, i razmišljali kako da se o njemu brinemo.

23. Najveći problem je bio hljeb jer je sve vrijeme bilo potrebno gorivo ili ogrjevno drvo da bi se od brašna napravio hljeb. Na početku rata Muslimani su bili protjerani s Grbavice, tako da je školska zgrada bila puna izbjeglica. Trg Pere Kosorića (danас Trg heroja) u Hrasnom je bio zatvoren. Glavna pekara je bila blizu, ali je cesta zaista bila opasna. Te izbjeglice nisu imale hljeba. Dva vozača pekare su ubijena, pa pekara nije mogla distribuirati hljeb. Krenula sam s drugim vozačem i pokušala da podijelim nešto hljeba. Krenuli smo u 4:00 sata i dovezli hljeb izbjeglicama. Kad smo im ga

podijelili vidjela sam da je u mnogim veknama bilo metaka jer su nas Srbi gadali na putu prema izbjeglicama. Međutim, pravilo je bilo da je svako mogao dobiti samo 1/3 vekne. Kasnije smo odredili mjesto na kojem smo uzimali hljeb za raspodjelu. Kasnije je pekara našla druge vozače koji su uspjevali da distribuiraju hljeb, ali je to bilo opasno. Pekara nije radila tokom cijelog rata. Ponekad nije mogla raditi jer nije bilo brašna ili električne energije, a pekara je bila omiljena meta za granatiranje. Katkad je jednostavno bili suviše opasno ići po hljeb zbog granatiranja, pa smo morali da pravimo hljeb kod kuće koristeći brašno. Svaki dan je borba za preživljavanje bila drugačija.

24. Tokom rata sam pokušavala da održim smisao za humor. To je bilo pitanje preživljavanja. Pokušavala sam da nešto radim i da se usredsredim na potrebu da se brinem za majku i sestru. Imali smo knjige koje sam voljela da čitam. Međutim, često nije bilo struje morali smo da koristimo ulje za rasvjetu. Dane smo provodili sastajući se s drugim ljudima i razgovarajući s njima. Naš život nije bio normalan i nismo uživali u stvarima koje bismo za vrijeme mira normalno mogli da činimo. Cijela naša egzistencija je bila usmjerena samo na preživljavanje. Bila sam umorna od višesatnog stajanja u redu za vodu.

25. Granatiranje i snajperska vatra su često određivali naše aktivnosti. Bilo je opasno izlaziti vani kad se pucalo, pa su nas Srbi na taj način u izvjesnom stepenu kontrolisali.

26. Svaki dan je bio priča za sebe. Tokom perioda u kojem sam živjela u strahu, ipak je strah od teškog ranjavanja bio najveći. To je bilo čudno. Mnogi su više voljeli da budu ubijeni nego da budu teško ranjeni. To je bilo zato što je ranjena osoba teško mogla da dobije medicinsku njegu, lijekove, terapiju.

27. Osjetila sam izvjesnu tugu kad je potpisani mirovni sporazum i kad je rat završen jer sam shvatila da je do toga moglo doći i da se rat mogao završiti mnogo ranije, te da su se mogli spasiti mnogi životi. Međutim, ljudi koji su izgubili noge i ruke nisu se mnogo obradovali završetku rata. Mnogi koji su odgovorni za ubijanje i ranjavanje ljudi i dalje žive među nama.

28. Nikad neću zaboraviti ono što sam doživjela i patnje koje smo moja porodica i ja pretrpjeli tokom rata u Sarajevu.

Potpis: /potpisano/

Upozorena sam na to da bi moja izjava mogla da bude data na uvid organima unutrašnjih poslova i/ili drugim pravosudnim organima.

Slažem se da se moja izjava da na uvid navedenim organima, prema nahodenju Tužilaštva Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju.

Potpis: /potpisano/

POTVRDA SVJEDOKA

Izjava mi je glasno pročitana na bosanskom jeziku i sadrži sve sam rekla po svom znanju i sjećanju. Izjavu sam dala dobrovoljno i svjesna sam da se može upotrijebiti u sudskom postupku pred Medunarodnim sudom za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991., kao i da mogu biti pozvana da javno svjedočim pred Sudom.

Potpis: /potpisano/

Datum:

NB: Potpisati samo verziju na B/H/S-u.

POTVRDA PREVODIOCA

Ja, Hazim Ahmić, prevodilac, potvrđujem sljedeće:

- 1) Odgovarajuće sam kvalifikovan i ovlašten od strane Sekretarijata Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. da prevodim s bosanskog jezika na engleski jezik, kao i s engleskog na bosanski jezik.
- 2) Rialda Musaefendić mi je dala do znanja da govori i razumije bosanski jezik.
- 3) Gore navedenu izjavu sam usmeno preveo s engleskog na bosanski jezik u prisustvu Rialde Musaefendić koja je, po svemu sudeći, čula i razumjela prijevod ove izjave.
- 4) Rialda Musaefendić je potvrdila da su, po njenom znanju i sjećanju, činjenice i ostalo navedeno u ovoj izjavi istinite onako kako sam ih preveo, što je potvrdila svojeručnim potpisom na za to predviđenom mjestu.

Datum: 18. maj 2006.
Potpis: /potpisano/